

REDACȚIA
Deák Ferencz-u. Nr. 20.

ABONAMENTUL
pentru Anstro-Ungaria:
1 an ..... 20 cor.
6 m. .... 10 cor.
3 m. .... 5 cor.
1 m. .... 2 cor.
de Duminică pe an 4 cor.
pentru România și străinătate pe an
40 franci.

scrierile nu se însoțesc.

TRIBUNA

ADMINISTRAȚIA
Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20.

INSERȚIUNILE:
de un șir armonios: prima dată la
10 cor.; a doua oară 15 cor.; a treia
oară 20 cor. de fiecare publicație.

Atât abonamentele, cât și inserțiile
se plătesc în avans în Arad.

Telefon pentru oră și schimbări

scrierile ne trimiteți

Apponyi.

Conferența interparlamentară și-a ținut acest an precum se știe ședințele în St. Louis în America, unde s'a deschis în acest an o expoziție universală.

La conferență și-au trimis delegații toate țările culte și Româniul chiar. Că au venit și Români, știm din publicațiunile, înregistrau numele delegaților români; altă nimic. Cu aceste rapoartele despre activitatea delegaților români s'a încheiat.

Cel ce citește jurnale vor fi aflând însă multe lucruri despre activitatea membrilor conferenței interparlamentare.

În decurs de două luni ni-s'a dat prilej să vorbim într-una despre o activitate febrilă din partea unuia dintre cei mai cu renume politicieni, primul orator din parlamentul maghiar, despre activitatea contelui *Apponyi Albert*.

Apponyi nu mai este om tânăr, în poartă de acasă a devenit prin duplicitatea lui odată prin naivitatea lui născută o vanitate neamăsurată de mare distanță. Aderenții lui, oamenii cei mai capetenți ai vieții publice maghiare, și-au părăsit unul după altul neputând aștepta de la el sub conducerea lui, care ținea în mână la putere fără să-i fi succes.

Cu toate acesta este dintre cei mai mari politicieni în țară. Este doară singurul mare maghiar, despre care nici presupune

nu și-ar îndrăzni cineva, că cu orice mijloace să lucreze altcum pentru a ajunge la putere: că va subordona interesele națiunii sale intereselor lui proprii, că nu și-ar iubi mai presus de orice neamul său.

Subscriem și apreciem aceste calități în Apponyi și noi așa dorim să lucrăm. Acest merit netăgăduit vor să-l răsplătească acum Maghiarii din capitală și din întreaga Ungaria, când cu prilejul sosirii lui vor să-l bineventezeze.

O fac bine Maghiarii, durere că nu o putem face și noi Româniul, a căror reprezentanți au sporit numărul membrilor delegațiilor și altă nimic: durere că nu putem și noi contribui la sărbătorirea lui Apponyi.

Și ce frumos era, dacă și noi am fi putut aduce prinosul nostru de recunoștință acestui bărbat într'adevăr de mare calitate.

Vanitatea lui Apponyi ear a eșit la suprafață. Pentru a se arăta cât de mare și pentru a seceră aplauze — precum să scrie că a secerat, — eară a fost dublu la față.

Între Maghiarii din țara libertăților reale politice, făcea politica cea mai intrasigentă kossuthistă și vărsa la lacrimi de crocodil, că acest element viguros, și lucrător — de silă, căci mulți între dinșii sunt de pânura lui Krivány, în conferență pledează pentru rapoarturile de drept public necunoscute până-acum dintre Ungaria și Austria, rapoarturile, cari duc la un fel de independență kossuthistă a Ungariei. Și nu i-a trecut ni-

mic din vedere, de ce putea să se folosească în favorul nației sale.

Arangearea raporturilor dintre Ungaria și Austria vor Ungurii să o facă țără noi; politica passivistă ne-a adus acolo, că și de voiam, nu mai puteam avea cuvânt în chestie — nici odată nu am abzis și nu vom abzice de critica afacerilor, când aceste ne ating pe noi.

Și-a permis contele Apponyi să-și laude țara, neamul, ca și cum seamăn afară de Englezii din Britania și Americanii din Statele Unite Ungurii n'ar mai avea.

Și a zis Apponyi, că abia de patruzeci de ani Ungaria este egală în puteri intelectuale, și morale cu America și ori care țară cultă din lume. A făcut Ungaria progrese mari în agricultură, industrie, comerț, arte și în știință, încât Ungurii pot concura cu cele mai mari națiuni pe terenele aceste și să presentă plini de ambiție și între Americanii chiar.

Apponyi are drept, păcat că nu s'a folosit de argumente statistice.

N'a amintit că în numele culturii și a progresului intelectual-moral guvernul maghiar a închis școlii slovece, sârbești, a desființat în numele libertății societății, și a oprit întemeierea altor nouă, că în numele luminei scoate din școlile naționalităților limba maternă prin obligarea propunerii până la absurditate a celei maghiare — că din considerațiuni economice-finanțiare se vinde

O LACRIMĂ.

Pro memoria.

Par' că îl văd înaintea mea. Și e mult, sunt creștii de când nu l-am mai văzut, — și nici nu-l văd; căci pe cărările vecinicii își înșală el pașii acum, în lumea celor-ce au fost, în lumea umbrelor...

Și totuși, atât de viu îmi răsare în amintire, ca un paltin, cu ochii mari negri, rotitori, și o privire părea a voi să încunjure prietenește scrutarea unei taine, a unei dureri asociale pe care i-ar putea tradă oglinda inimii...

Cornel Pop Păcurariu nu mai este; el trăiește în amintirea prietenilor săi, ca un om trăind a muncit, muncind a îndurat multe suferințe și a murit, — ne mai putând suporta chinurile vieții...

Nu a mai putut suporta chinurile trupului, și a fost haine a sufletului său senin, încrezător și blând, ... el a murit ca martir al durerii, și a trăit în martiriul jertfei și abnegației sale o idee mare: jertfă pentru neam!

Cel dintâi condamnat redactor al „Tribunei” din Sibiu de strălucită aducere aminte, în

procesele politice, a fost primul ei redactor responsabil din era Slavici, Cornel Pop Păcurar.

Un suflet blajin, crescut în seminar, adăpat la sfânta doctrină alui Iisus, iată în ce regim și-a făcut el osânda de un an de zile:

„Carcerul, în care sunt ținută atât osândiții ordinari cât și cei politici, este la fel: de șapte pași lungime și cinci pași lățime; înălțimea un metru și jumătate; ferestrele, cu duble gratii, sunt mici, înalte încât nu se poate vedea nimic afară. Într-o asemenea celulă sunt câte 5—7 deținuți. Paturile de scânduri, o saltea de paie, și o pătură groasă pentru acoperit. Pernă nu este. Latrina (un ciubar acoperit cu o scândură) este înăuntru, în zidul carcerii, de unde se ridică în fie-care zi odată, dimineața, spre curățire. Ea răspândește un miros nesuferit și dăunător sănătății...

Toți osândiții sunt duși la atelier, unde lucrează dela orele 5 dimineața până la 6 seara.

Osândiților în procese politice, la cerere, Tribunalul are dreptul a le iertă munca în atelier.

Cetitul jurnalelor, fumatul și ori-ce beaură spirtoasă nu li-se iartă.

Mâncarea este: 700 grame pâine neagră și fertură odată pe zi, la amiază, o ceașcă, Duminică li-se pune în ceașcă între cartofi, fasole, varză, etc. câte-o bucată de carne.

A scrie acasă li-se iartă odată în două săptămâni. Tot așa cu vizitele: se permit odată în două săptămâni. Pentru osândiții politici, procurorul poate permite când vrea. Vizita se primește în cancelaria inspectorului de temniță, care este și el de față.

Cine se abate dela regulamentul temniței, se pedepsește disciplinar: singur într-o carceră, fiare la gât, apoi pe mâni și picioare și post, nu i-se dă decât pâine și apă. În cas de recidivă la nepăzirea regulamentulului, sunt ținută în carceră, unde patul e o simplă scândură, ba chiar în carcera neagră, unde pat nu e de loc.

Iată regimul, în care primul martir al cauzei noastre naționale, Cornel Pop Păcurariu, a implinit osânda, ce scris i-a fost s-o poarte!

Ș'apoi obosit și istovit trupest, d'numul priegiei l-a apucat blândul Ardelean, modestul teolog, pentru a-și găsi o pâine, ce nu i-se dă prin deschizătura ușii zăvorâte...

Dar urme lasă, adânci brazde taie în făptura omului regime ca acela, căruia jertfă i-a căzut succesul de temniță alui Păcurariu, popa *Macavet*...

Și din falnicul flăcău din Șard ce s'a ales? La 22 Maiu (5 Iunie) 1901 primesc d la Cornel Pop Păcurariu următoarele șire:

Cel mai excelenți profesori și medici îl recomandă ca remediu cu efect

contra morburilor de plumăni, afecțiunilor organelor de respirație, precum: bronchită cronică, tusă convulsivă, și mai ales este recomandat Convalescenților după influență. — Sirolinul promovează apetitul și face să crească greutatea corpului, depărtează tusa și flegma și face să înceteze asudarea de noapte. — Din cauza mirosului și gustului său plăcut este luat cu plăcere și de copii. În farmacia să capătă în sticle de 1 cor. Să fim atenți, ca fie-care sticlă să fie provăzută cu firma de mai jos

277

F. Hoffmann-La Roche & Co. fabrică chimică Basel (Șvețera).

Sirolin

perina din urmă a contribuitorilor — că în numele libertății cugetării să închid toți fiii țării care îndrăznesc a critica faptele unui guvern, care convins și el de absurditatea proiectelor prezentate de dînsul — sub pretextul mării neamului său îmbată o țară întreagă, se susține la putere și exploatează credulitatea filor buni dar naivi ai țării — în aplausele cărora umple temnițele statului cu fiii, care îndrăznesc să protesteze contra unei politici de șarlatanerie, n'a spus-o nici aceea, că în străinătate guvernul și oamenii săi își apără liberalismul prin o lege despre naționalități care nu să mai aplică, care s'a scos din praxă prin legi, cari fac iluzorii toate dispozițiile acestei legi.

Prestigiul unei țări, a unui neam se ridică prin sinceritatea expunerii faptelor și a împrejurărilor. Apponyi a făcut scamatorie de fraze bombastice fără a se sfi de perfidia vorbelor.

Când toată lumea știe, că lucrul nu stă așa cum a vorbit Apponyi, când Americanul l-a ascultat pe laudărosul conte din curtoasie numai, să te miri oare, dacă din America până în Budapesta nimeni nu l-a felicitat pentru frazele-i sfornătoare?

Gazetele din lumea mare nici act n'au luat așa zicînd despre politica de Magyar Misi a lui Apponyi — nici noi nu vrem altă — decât să facem atenți pe cetitorii noștri, că raporturile gazetelor ungurești n'au sosit dela biourile de informațiune politică din lumea mare, ci... de pe masa de scris a lui Apponyi, care eară vrea să convingă pe Unguri, că dînsul este cel mai mare fiu al lor, dînsul este bărbatul chemat să i-a frînele țării în mână.

Vindex.

Din Bucovina.

— Alegerea suplimentară în dieta Bucovinei. În urma decedării baronului Nicolae Mustatza, a ajuns vacant mandatul unui deputat în curia a doua a marelui proprietăți. Conform dispozițiilor regulamentului țării și de alegere în dieta țării s'a scris o nouă alegere suplemen-

tară pentru mandatul vacant, care va avea loc în Cernăuți Marți în 25 Octombrie n. c. la orele 9 dimineața în sala de ședințe din guvernul țării.

Războiul ruso-japonez.

Stirile mai recente asupra evenimentelor de pe câmpul de război:

La Mueden.

Londra, 7 Octombrie. Dela cartierul general al lui Kuroki i-se raportează lui „Standard“ cu datul de 5 Octombrie următoarele:

Trupele ruse în flancul stînga arată mare activitate și primesc mari întăriri. O companie de infanterie japoneză a dat peste o trupă inamică 80 klm. spre nord de Pien-siku. Și la nord de Yantais'a ivit o trupă de călărești rusă constatătoare din zece companii de cavalerie și instruită cu 5 tunuri trăgînd focuri asupra avant-gardei japoneze.

„Daily Telegraph“ raportează din Seoul cu datul de 5 c.: Invasiunea Rușilor în Coreea acum ia o formă hotărîită. Garnizoanele japoneze sunt aici întărite. Ciocnirea se așteaptă.

Londra, 7 Oct. Agenția Reuter raportează din cartierul generalului Oku că Japonezii procură material de război și munțiuni din belșug pentru campania de iarnă.

Londra, 7 Octombrie. Lui „Daily Telegraph“ îi se raportează din Tsi-fu cu datul de ieri: Japonezii au transportat patru dintre tunurile cele mai mari de asediu dela Dalny la Takusan făcînd pregătiri pentru un nou atac împotriva Port-Arthurului. Deoarece vasele ruse afirmative țintesc forțarea cordonului escadrei japoneze, escadra de torpilor japoneză circulă în fața Port-Arthurului.

„Daily Telegraph“ raportează din Tsi-fu: Rușii dreg cu sirguintă întăririle dela Port-Arthur. Chinezii sunt siliți să sevrșească

munca fără soldă primind numai de ori la zi mîncare. Se zice că pe apă tinuă transportul neîntrerupt.

Tokio, 7 Octombrie. Se vestește, că terile de pe litoralul din fața Port-Arthurului au stricat patru vase ruse. Unul a prefăcut în țandere. Numele vaselor nu se știe.

Asupra situației.

„Național Zeit“, publică dela un corator militar al său următorul articol asupra situației: Pentru a aprecia exact succesele de acum ale Japonezilor, trebuie să ne amintim la începutul ostilităților nimeni nu putea pune că Rusia va lua ofensiva, adică va pătrunde în Coreea. Deși nu se putea trece cu vederea de departe sta ea inapoia adversarului și ce privește pregătirile de război, acesta paralizarea flotei ruse, își crease imediat liberă pentru ofensivă, pentru care armata luată în întregime ei era gata și putea fi bunișată mai repede decât înlesnea Rusia pe siberiană întreruptă de lacul Baical aducerea forțe și material de război suficiente. Pentru tuturor specialiștilor era așa dar, că Kuroki își va strînge forțele în ținutul Liaoyang și aci va primi lupta decisivă numai când el va fi îndestulătoare și că la caz de nevoie, din Innapol încet din fața adversarului mai se va retrage până la Sungari. Căci întregiune muntoasă, ce se întinde dela Liaotum direcție nord-vestică și desparte terenul de țare al armatei ruse de Coreea, e așa de de drumuri în cât nu se poate face aci război mare. Bine înțeles că Kuropatkin a să caute a ajunge cât mai repede posibil în ghere cu inamicul său și a trimis un detașament întru întîmpinarea lui până la granița. Fiindcă acesta n'a procedat cu precauție și dibăcie la lalt și astfel nu și-a părăsit portul timp, armata rusă a suferit o înfrîngere pierderi dureroase, dar aceasta n'avea nicio importanță pentru decursul ulterior al războiului. Armata japoneză de sub comanda lui Kuroki avea acum înaintea sa o sarcină foarte grea și anume să treacă niște munți aproape și sălbatici, în întindere de aproape 200 metri în direcția spre Mukden. Trecerea așit, și aceasta e un succes însemnat: ea dește pe de o parte iscusința armatei japoneze în învingerea dificultăților tehnice, iar pe de altă parte i-a adus avantajul foarte prețios și mai puțin folosit al poziției de flanc în fața armatei ruse, dacă ea, atacată dela sud, este constrînsă să-și razime aripa pe munte. Tarea aceasta foarte îndrăzneată și greu

„Îți scriu tocmai fiindcă nu știu ce aș mai dreg. Tocmai mă dote doctorul afară din spital, ca să merg „la aer“. Adecă a văzut că nu mai merge. Inchipuiește-ți un schelet umblător. Inima (cord) mea când bate ca o nebună, când e aproape să stea. În amîndouă casurile mă sufocă. Aceasta miocardită trebuie să fie veche; ea mi-a atacat și plămîni, ce e drept, fără expectorațiuni sîngeroase. Dar nu are să aștepte multe zile Fix*) și Duțu**), până ne vom vede. Al tău amic. „Pacurariu“.

Și nu mi-a mai scris de-atunci. Nu mi-a scris, dar am aflat că venise într'un rînd la Șard (lângă Alba-Iulia), de unde era de naștere și mai are frați, ca „să moară acasă“.

Dar soarta nu i-a împlinit această pie dorință, căci a murit de un glonte fatal, ce și-a tras, din cauza chinurilor nesuferite, în spitalul Colțea din București, în vara acestui an 1904...

Și când îmi aduc aminte de blîndul teolog, de modestul Ardelean, de sufletul acela plin de abnegație, — cu atît mai mult mă cuprînde jalea.

Și îmi reamintesc pe slovacul nostru, pe Gustav Augustini. Îmi reamintesc pe tovarășii de gazetărie și bohemie: Nicolescu, Popea, Collescu — Vartic, — toți morți în floarea vârstei; pe filosofantul „papa“ Miron, dela „Războiul“, care cincî feciori a lăsat neamului avere... Și când concludia: care este soarta noastră, a gazetărilor români?!

*) George Nicolescu, fost redactor la „Universul“.
**) Radu Popea, fost ziarist în București.

Nimic nu-l sfînt în lumea asta decît lupta și jertfa pentru neam, — și la rîndul nostru ne vom mulțumi cu o lacrimă pe mormînt, dela prieten.

O lacrimă las să pice pe mormîntul lui Corneliu Pop Pacurariu. „Bebé“.

Impresiuni și reflexiuni dintr'o călătorie.

De

S. Tamba.

11.

De vorbit s'a vorbit destul, chiar prea mult. Unii au bătut câmpii scoțîndu-se mai mult pe sine la iveală, alții au fost la locul lor: scurți și cu duh. A vorbit și-o doamnă, mai bine nu vorbia! Recerînța principală și cea dintîiu a vorbitorului la astfel de ocaziuni sîrbătorești este: să fi serios. Cel care, nici când spune cele mai serioase lucruri, nu poate fi serios, acela să șadă acasă, sau să lase altora rolul de vorbitor.

Mai mult mi-a plăcut vorbirea Macedoneanului și-a Ardeleanului dela universitatea din Viena. Au vorbit din inimă și la inimă.

Am înțeles c'ar mai fi vorbit dl Dorimedont Popovici — poporul. Îmi pare rău că nu l'am auzit, fiindcă dupăcât mi-s'a spus, ar vorbi foarte bine. Mai ales fiindcă e Bucovinean, aș fi dorit să-l ascult.

Asta e pare-mi-se tot ce s'a făcut cu ocaziunea aceasta pentru popor și poate cele 2—3 pahare de vin ce le-or fi băut unii. Decursul

serviciului divin — parastasul — lucru de capetenie pentru popor, nu cred că le va vre-un țaran.

N'a fost oare păcat să răpești atîr de suflete setoase și dornice mîngăere asistat, de a fi văzut și auzit serviciu dela acest rar parastas?...

Pe vremea aceea dumnezească tot oare leși preoții în liber să servească auzul și vederea tuturor?...

Ce moment sublim ar fi fost, când de creștin la sunetul unor treascuri genunchiat deodată înălțînd cu sufletul cătră slava cerului un ferbinte: În vederea nirea lui!...

Moment înălțător, care s'ar fi în sufletul poporului pentru vecii vecilor.

Și în locul beuturilor ce li-s'a imranilor nu era oare mai bine să i-se icoană și-o istorie de-a lui Ștefan, pe cetească și s'o răcetească filor și de-acasă?...

În felul acesta, cred eu, sufletul pătrundea mai adînc, sîrbarea putea zultate mai trainice, mai dăinuitoare, mentane.

După terminarea vorbirilor ne-am din nou la mînăstire, unde ne-am urcunul făcut anume pentru clopotul dăruștirea de însuși întemeetorul ei, de Mare. E un clopot massiv și mare, num care merită să-l vezi.

În drumul spre locuință ne-a bat un semn din creștetul unei coline Ni-se spuse că — după tradițiune —

Știri diverse.

Paris. — „Le Petit Parisien“ publică un interviu al corespondentului său din Petersburg cu atașatul militar francez generalul Moulin, care, vorbind despre durata probabilă a războiului ruso-japonez, ar fi zis că războiul luând cursul său normal va dura cel puțin doi ani.

Atașatul militar francez ar fi adăugat tot-deodată, că nu vede posibilitatea de a se pune capăt războiului în curând, căci Rușii n'ar consimți la vre-o intervenție.

— Se telegrafează din Shanghai ziarului „Daily Telegraph“ cu data de 3 Octombrie, că după depeși din Cifu, știrea relativă la noile lupte navale dela Port-Arthur și sosirea cuirasatului „Bajan“ aproape de insula Guetzlaff nu este încă confirmată.

Dintr'o sorginte demnă de crezare, se comunică, că aproape toate vasele întrebuințate de Ruși la distrugerea minelor submarine, au dat peste asemenea mine și s'au cufundat.

Londra. După depeși sosite aci, pe drumul la minele Jantai și până la Mukden, precum și la vest de acest oraș, continuă încăerările între avant-posturile ruse și japoneze.

Generalul Stackelberg, care comanda mai înainte la aripa dreaptă a armatei rusești, se află astăzi, după o depeșă primită de „Daily Telegraph“, aproape de mormintele dinastiei imperiale chineze, adevărat la aripa stângă a armatei rusești.

La Mukden domnește liniște complectă. Generalisimul Kuropatkin nu face nici o pregătire în vederea unei înaintări ofensive.

După o știre telegrefată de corespondentul lui „Standard“, dela cartierul generalului Kuroki, Japonezii au avut în intervalul dela bătălia dela Ialu și până la aceea dela Kinciu, afară de luptele date în jurul fortărețelor dela Port-Arthur, un număr de 35.000 oameni uciși și răniți, precum și 10.000 dispăruți și bolnavi. În același timp Rușii au pierdut se pretinde, 50.000 oameni și 30.000 dispăruți și bolnavi.

Tokio, „Oficial“. În ziua de 30 Septembrie st. n., un detașament de aproape 50 cavaleriști ruși au dat foc pe riul Hunho unei jonci chineze.

Știrea răspândită din sorginte rusă, că 17 jonci chineze, încărcate cu muniții pentru trupele japoneze, au fost incendiate, este neîntemeiată. Rușii au distrus jonci chineze în masă pentru a împiedeca întrebuințarea lor de către Japonezi.

Din străinătate.

Sultanul către patriarh în privința Românilor macedoneni. Patriarhul ecumenic a fost chemat la Yldiz-Kiosk (palatul sultanului) unde primul secretar al Sultanului, Tachsin-Pașa, i-a comunicat dorința Sultanului d'a se permite Românilor macedoneni citirea liturghiei în limba lor, de preoți români numiți de mitropoliții patriarhști.

„Această concesiune e neevitabilă — a adăugat primul secretar al Sultanului — și puterile mari o susțin.“

Patriarhul a declarat că o așa concesiune este imposibilă, susținând că cererea e făcută de minoritatea Românilor macedoneni, influențați de propaganda românească ce urmărește scopuri naționale.

Tachsin Pașa a raportat acest răspuns Sultanului care din nou a recomandat Patriarhului să satisfacă în oare cari limite, cererile Românilor macedoneni.

Însă Patriarhul din nou a răspuns că e cu neputință și a promis să supună Sinodului recomandățiunile Sultanului.

Impresiunea la patriarhat e foarte mare, cu toate astea Sinodul pare hotărât a nu face nici o concesiune.

Tratatele de comerț ale Germaniei. „Ber. Pol. Nachr.“ scrie următoarele cu privire la tratatele de comerț ale Ger-

maniei: Guvernul german ar putea să aducă înaintea Reichstagului, la sfârșitul lui Noiembrie st. n., tratatele cu Rusia, Italia și Belgia. Se admite că iscălirea tratatului cu România e apropiată. Tratatul cu Svițera vor mai ține câteva săptămâni. Tratatul cu Austro-Ungaria, unul din cele mai însemnate, însă nu va fi gata așa de curând, căci negocierile vor rămâne neîntrerupte până ce se vor isprăvi tratativele cu Svițera. Dacă astea s'ar încheia la 15 Octombrie, ar putea începe cele cu Austro-Ungaria; dar 5—6 săptămâni e greu de crezut că vor fi îndestulătoare pentru a ajunge la înțelegere.

Dacă la sfârșitul lui Noiembrie s'ar vedea că e aproape înțelegerea cu Austro-Ungaria, s'ar mai aștepta câte-va săptămâni cu depunerea și a celorlalte; dacă însă nu, apoi s'ar depune cele gata. Negocierile cu Serbia s'au început, dar nu e vorba de o piață însemnată pentru Germania. Așa că s'ar putea încheia și după anul nou. E însă de crezut că și cu Serbia se va ajunge repede la înțelegere, tot așa cu Grecia. Deci un lucru e sigur: cele mai multe tratate se vor aduce în Reichstag înainte de anul nou dacă nu chiar toate.

Francia și Marocul. Francia își întinde tentaculele dela Alger spre granița dela oranul sudic al Marocului. De un sfert de veac e certă între Maroc și Francia dela această bucată de țară, pe care căuta s'o anexeze prin mijloace diplomatice, fără o lovitură. Acum însă generalul Liantey a găsit că trebuie să ocupe acele ținuturi militărești. Delcassé se pare c'a hotărât să încuviințeze ocuparea, căci nu are a se teme de vre-o complicație diplomatică. Francia caută să creeze un fapt împlinit și prin această ocupare să-și pregătească drumul pentru o ocupare mai întinsă.

Din Anglia. Brodrick, vorbind în Bradley, a arătat că Anglia a fost în drept să lucreze cum a lucrat în Tibet, ținând seamă în totul de drepturile de suzeranitate ale Chinei. Anglia n'a luat nici o bucată de pământ tibetan și nu va avea nici un amestec permanent în treburile năuntrice ale țării. Acum rămâne că, pe lângă munca extraordinară făcută până acum în India pentru organizarea militară repede și a purta timp de patru luni de zile campanie fără a se aștepta la ajutor din afară. Cea mai bună garanție a liniștii e să se știe că Anglia e gata pentru ori ce.

Austria și Rusia în Balcani. „Fremdenblatt“ polemizează cu „Novoie Vremia“ în privința învinuirilor ce acest ziar rusec a adus Austro-Ungariei că intrighează în Balcani. „Astfel de păreri pline de judecată, — zice „Fremdenblatt“ — în presa mică din Balcani, deseori, și având în vedere orizontul îngust al zisei prese și șovinismul ei, nu ne-am mira. Dar a vedea asemenea ciudățeni în „Novoie Vremia“ ar putea face pe unii, neorientați în privința presei rusești, să le dea oareși care importanță și să se întrebe, dacă asemenea păreri ale ziarului celui mai răspândit în Rusia, n'ar putea însemna o recire între Rusia și Austro-Ungaria. Dar considerațiile presei ruse asupra întâmplărilor exterioare sunt mai de regulă fantazii, improvizații fără bază politică serioasă. Mai ales în chestiile balcanice îi lipsește cu totul o apreciere independentă a evenimentelor. Aci vorbesc fractireuri ziaristii unilaterale... Înțelegerea cu Rusia rămâne baza neturcurată a politicii noastre în Balcani, urmată loial de amândouă părțile“. Cere ca presa să nu dea material celor ce doresc turburări în Balcani. „Numai din acest punct de vedere merită prostiile lui „Novoie Vremia“, să se ocupe cineva un moment cu ele. Altfel să nu ne turburăm. Cine știe dacă mâne nu va scrie tocmai dimpotrivă? S'au mai văzut de astea“.

La chestia balcanică. „Moskovskii Viedomosti“, principalul ziar al slavofililor, nu e de loc de părerea lui „Novoie Vremia“ în privința activității Austro-Ungariei în peninsula balcanică. Iată cel puțin ce zice: „Vizita împăratului Francisc Josif la 1897, în Petersburg, înțelegerea făcută atunci în privința treburilor din Balcani, au dat

cu totul altă direcție politicii balcanice. Austro-Ungaria a început a lucra solidar cu Rusia în toate chestiile politice. Această solidaritate e la o apropiere intimă între amândouă acest țări, cele mai interesante la deslegarea politicii orientului. Vizita de mai apoi a țarului la Viena și la Muerzsteg a fixat definitiv programul de activitate în Balcani. Primirea prințului Bulgariei Hofburg în Viena e deci semnul văzut al înțelegerii binefăcătoare, ce înțelegerea Austro-Ungariei are asupra tuturor chestiilor balcanice. Austro-Ungaria e aliata prietenă a Rusiei și urmează împreună cu aceasta același scop“.

NOUȚĂȚI.

ARAD, 8 Octombrie 1904.

— **Congresul „Asociației Române pentru înaintarea științelor“, din București** se va deschide în 9 Octombrie la orele 10 a. m. în marele salon al otelului din Constanța. Discursuri se vor rosti în ședință de prefectul județului, profesorul I. I. I. și președintele congresului E. Radu. În întâia se va alege biroul congresului pentru care va fi ținut la Craiova. La 3 d. a. în sesiuni congresiștii vor face o excursiune pe mare cu vaporul „Regele Carol I.“

— **Dr. Calus Brediceanu** a fost numit referent școlar provisor la consiliul gr.-or român din Arad.

— **Teatrul Național din București** în anul 1904—1905 s'a deschis Joi în 23 Septembrie (6 Oct.) S'au jucat „Fântâna Blanduziei“ în 3 acte de V. Alexandri și „Pe malul râului“ proverb într'un act de Ollănescu-Ascaniu. În urmări au fost două premiere și anume: Săptămâna (8 Oct.): „Institutorii“ comedie în 3 acte de Otto Ernest, — ear Dumineca (9 Oct.): „Martira“ dramă în 3 acte de D'Ennery. Comitetul a admis pentru repertoriu două piese: „Săracul Dumitrescu“ comedie într'un act în versuri de dl G. Ursache și „Surisuri și lacrimi“ dramă în versuri de act de Mora.

— **Piese noue.** Direcțiunea Teatrului Național din București va compune repertoriul stagiunii sale viitoare din următoarele: Prejudecări, piesă în patru acte de dl G. Ursache; Nu strică ele, piesă în 3 acte de dl G. Ursache; Crimă sau virtute, dramă în 3 acte de dl Bengescu-Dabija; Uitare de sine, dramă în 3 acte de dl G. Ursache; Cuib de păianjen, poem dramatic într'un act de dl I. C. Bărbulescu; Șarpele casei, comedie în 4 acte de V. Leonescu; Săracu Dumitrescu, dramă în 3 acte de dl G. Ursache; Zestre, dramă în 3 acte de * * Puterea calomniei piesă în 4 acte de Emil Nicolau; Ceasul rău, dramă în 3 acte de dl locot Stanian; Zănatecui, dramă în 4 acte de dl Th. Corneli; Între două medii în 4 acte de d-na Nelly-Cornea; Luptă, dramă în 3 acte și un tablou de Nădejde; Ali Baba, basm feeric în 3 acte de dl Mircea Demetriadi; Îndreptare, dramă nească, dramă în 2 acte de dl D. N. Simpatie și intriga, dramă socială în 3 acte de C. G. Brădățeanu; Meseriaș cu orice meserie comedie într'un act de dl Nichifor; Cartea sacrificială, dramă în 3 acte de dl C. Brădățeanu; Între frați, comedie în 5 acte de dl G. Ursache; Doue logodne, comedie în 3 acte de dl Iosif Vulcan; Un manifest studentesc, comedie în 2 acte de dl I. Vasilescu; Ion Vasilescu, dramă în 5 acte de d-na Grigorescu; Miron Costin, dramă în 5 acte de d-na Mirovici; Iosif Balsamo, dramă feeric, de Dumas, de d-na Eugenia Cocos; Ucigașii de d-nii Leonescu și Duțescu.

— **Transportarea reliquiilor pontificale** ale Leonului XIII Din Roma se vestește, că cardinalii sub presidența papei a hotărât transportarea reliquiilor pontificalei Leon XIII în Italia din Lateran. Vicarul episcopesc în privința acestor reliquiile a și luat măsurile necesare.

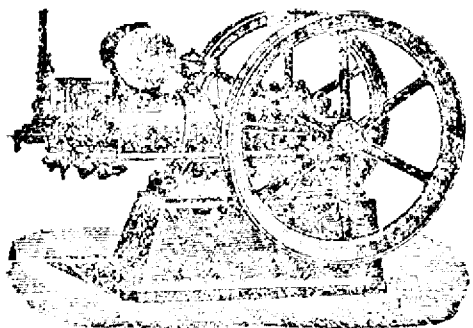
— **Președintele Academiei din Viena** la capitala Austriei se scrie că M. Sa a înțeles

Numărul Telefonului 86.

Birou de mecanica și atelier de mașini,
Intreprindere de instalațiuni
de gaz și apeducte.

BEER ISTVÁN
inginer privat.

TEMESVÁR-JÓZSEFVÁROS, Küttl-tér
Tot felul de instalațiuni de iluminare
de ori-ce sistem, deposit de reflectori,
instalațiuni de băi și closete.
Executare specialistă de reparațiuni
de mașine și cazane. 818
Planuri și bugete gratuite.

Numărul Telefonului 86.

Valentiny József iun.
croitor.

ARAD, strada Fabian Nr. 12 la colțul
stradei Deák Ferencz (Casa Bonts).
Confectionează tot felul de

costumuri, pardesiuri și paletouri

pentru bărbați, pentru prețuri culante din
materii indigene și engleze de lână, după
croiu modern.

Novitățile pentru sezonul de toamnă
a sosit deja și astfel mă aflu în poziția
plăcută ca pe lângă prețuri ieftine să co-
respund celor mai delicate pretensiuni.

Cu stimă: 342

Valentiny József jun.
croitor.

ARAD, Strada Fabian Nr. 12.

Prăvălia de fer și deosebite instrumente
a
Fraților Berta

(Berta-Testvérek)

Arad, Andrásy-tér 3.
Telefon 386. Telefon 386.

Deposit bogat în fer și mărfuri de metal, în
diferite instrumente, în *ferărit pentru mobile*
și *edificii, cuptoare de fer de Nadrág și*
Meiding de primul rang. Mașine (sparhert)
pentru bucătării de Olanda elegante, specia-
lități pentru economia de casă, dulapuri
pentru gheață

Arme Ferlah și Piper, puște pentru vânători.
Mopopol de vânzare a *coaselor de oțel Ba-*
rabás Béla și a *pumpelor de stropit contra*
neronosporei pe lângă o *garanță de 10 ani.*
Instrumente de vierit etc.

Foarfece engleze Solingene veritabile, pene-
țilurt și briciuri,

Deposit esclusiv **AHOI.**

Pe seama ținuturilor sud-
ungare unicul deposit al lu-
strului de argint: VENUS
pentru cuptoare.

Comandele de provincie se efectuează pentru
prețurile ieftine de zi. 221

BIUROU PENTRU CLĂDIRI.

Temesvár-Jozsefváros Kossut-utca 6 sz.

STAMER VILMOS

măestru zidar și expertizor jurat
primește construirea de planuri pentru zidrie, a-
cordă consiliu în ori-ce fel de afaceri de clădire,
conduce și supraveghează clădiri; reprezintă fa-
355 bricele cele mai capabile de concurs.

Un învățacel absolvat de școala industrială
este primit ca practicant.

Igaz
Sándor

ciasornicar și giuvaergiu.

ARAD, Piața Libertății

lângă edificiul teatrului vechiu.

Aur și argint călcat cumpără p. prețul
cel mai mare de zi, ori schimbă pentru
alte obiecte de aur și argint.

Primul atelier din Arad, pentru re-
pararea de ciasornice și bijuterii.

CIOBAN și NADRA

măestru zidar diplomat.

ARAD, Deák Ferencz-utca 34 sz.

Avem onoare a aduce la cunoștința p.
t. public ziditor, că sub firma de mai sus
am deschis

un birou de zidire

Primim tot felul de lucrări de zidit
și anume: zidiri noi, transformări de zidiri
vechi, construirea de frontispicii cu materie
ori fără materie atât în loc cât și în provin-
cie, pentru garanță de 3 ani.

Primim construirea de planuri, faceri
de buget pentru prețuri foarte ieftine.

Cu toată stima:

CIOBAN și NADRA.

Avem onoare a aviza pe stim. noas-
tră clientelă, că în 10 Oct. a. crt, am stră-
mutat cancelaria noastră din Strada Salacz
Nr. 3 pe *piata Boros-Béni Nr. 3 etagiul I*
în casa Szelle József.

Biroul general de informațiuni Arad

Klonda și Szátmáry.

KALMÁR JÓZSEF

prăvălie de aparate electrice.

ARAD, Salacz-utca 2.

Are în deposit:

biciclete de primul rang

precum și toate părțile constitutive pentru
biciclete, gumi și lămpi de acetylen!

In atelierul său

reparează, transformă și mărește biciclete
cu roate mobile.

Primește emailarea de biciclete în foc, ni-
chelarea părților constitutive de biciclete,
sau ori-ce reparațiuni de felul acesta.

— Condițiuni de plătire favorabile. —

Montează:

telefoane cu incopciare de
cere ori catrală.

Telefoane mici de case,
instalări de clopoțele e-
lectrice, ori repararea
acestora.

— Prețuri culante. —

Are în deposit:

Mașini de cusut SINGER

Mașine cu suveică rotunda sistem Singer
ori mașini de cusut pentru odăi.

In atelierul său

se primesc tot felul de reparațiuni apar-
ținătoare acestei branșe.

Se primesc reparațiuni de mașine de
brodat în rate favorabile lunare.

Nr. Telefonului pentru oraș și comitat 242.

Colorare de porțelan și maiolica de artă!

Boros Béni-tér 16 sz 1, em. 14.

Respectuos aduc la cunoștința părților și spriginitorilor industriei de artă maghiară, că în atelierul meu de colorare îndeplinesc colorări cel mai distins gust corespunzătoare.

P. O. Public poate comanda la mine vase de prânz, de dejun, de teă etc. după ori-ce model. Pictez porțelan în mode cel mai bun executat, cu numele, monograme, pentru prețurile cele mai ieftine. Comandele se pot alege după modele gata și din cataloage ilustrate, pe care îl pun ori-cărui, care îl cere pe o carte postală, la dispoziție.

Nisuița mea principală este să bine merit de încrederea și îndestularea on. public.

Primesc pictări de oleu și aquarel etc.

Dau ore la domiciliu damelor iubitoare de pictură de porțelan, maiolica, ear vasele pictate de ele le ard.

Vase de porțelan, maiolica, și sticlă sparte, numai eu sunt în stare aici în Arad să le lipsesc în cupertorul meu, pentru a putea fi folositoare și mai departe.

Cu deosebită stimă:

HARTMANN PÁL.

284

Condițiunea principală a

FRUMȘETEI

este, ca fața și mâinile să fie fine, ear în scopul acesta mijlocul cel mai potrivit este

Crema-Gyöngy

care este cu desăvârșire inofensivă și face pielea fină de loc după o singură folosire.

În urma unei folosiri îndelungate mitesserii supărăcioși, alunițele și petele de fiat dispar.

Prețul un borcan 1 cor.

Săpun la Crema-Gyöngy 1 cor.

Se poate comanda dela:

farmacistul **HAUER LAJOS.**

A R A D, Pécskai-ut.

287

Noroc escelent la Török!! Incomparabil

priește norocul prăvăliei noastre principale. În scurt timp a platit mai mult de 17 milioane coroane câștig onorațiilor noastre clienți. — Recomandăm deci ca să luați parte la jocul de lozuri (loteria) cel mai norocos din lume. — La loteria ce va urma sub Nr. 15 cu licența reg. ung. eară pe

110,000 lozuri vor cădea 55,000 câștiguri
și se va trage cu totul colosala sumă de
14 milioane 459,000 coroane

în timp scurt de 5 luni.

Cel mai mare câștig la cel mai norocos caz va fi

1.000,000 DE COROANE

Mai departe 1 premiu 600,000, 1 premiu 400,000, 1 200,000, 2 à 100,000, 1 à 90,000, 2 à 80,000, 1 à 70,000, 2 60,000, 1 à 50,000, 1 à 40,000, 5 à 30,000, 3 à 25,000, 8 20,000, 8 à 15,000, 36 à 10,000 coroane și alte multe; ca
totul 55 000 câștiguri și premii

în suma de 14 milioane 459,000 coroane.

1/6 loz ver. fl. — 75 sau 1.75 cor. | 1/4 loz ver. fl. 1.50 sau 3—
1/2 " " " 3— " 6— " | 1/1 " " " 6— " 12—

Lozurile le trimitem cu rambursă sau prin trimiterea înaintea sumei. — Planurile oficioase gratis — Comandele pentru lozuri veritabile cerem

pâna în luna Octombrie 24 a. c.
a se trimite cu încredere la noi

Török A. és Társa

CASĂ DE BANCĂ în BUDAPESTA.

Cea mai mare negustorie de lozuri din patrie. — Prăvăliile negustoriei noastre supreme de lozuri sunt:

Centru: Teréz-körut 46/a. Filiale: 1. Váci-körut 4/a
2. Muzeum-körut 11/a. 3. Erzsébet körut 54/a.

Cuponul de comandă se ia. Banca Török és Társa, Budapest

Rog pentru mine a se trimite ..... I. clasă de bilete pentru loz. reg. ung. cu planul de jos oficios.

Suma în ..... coroane | Vă rog a o rambursă. | ce nu
o trimit cu mandat postal. | convinge
o dan în bilete (banenote, timbre) | șterge.

Adr. corectă

Fabrică de mobile în Arad.

Am onoare a atrage binevoitoarea atențiune a m. on. public asupra

fabricei mele de mobile

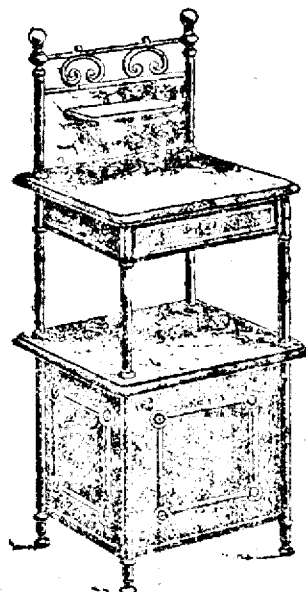
aranjată în

Arad, colțul străzilor Deák Ferencz și Lázár Vilmos,

unde se pregătesc paturi de fer, mese, dulapuri pentru lavoare, cărute pentru copii executate în modul cel mai artistic. Cu începerea sezonului recomand moderatorul de căldură pentru cuptoare, cari le am în vânzare pentru prețuri culante și executate foarte cu gust.

Fac la comanda noi și provăzute cu gravuri și desemnuri după cerere. Hotelierilor, cafegilor și proprietarilor de localități de vară recomand flegoriile mele și scaunele mele de grădini fabricate proprii. Se primesc reparaturi de mobile, politură și vopsire de nou.

Recomandându-ne binevoitorului sprigin al on. public din loc și din provincie, rămânem cu perfectă stimă:

FLEISCHER TESTVEREK

A R A D,

Colțul străzilor Deák Ferencz și Lázár Vilmos.